

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна)

«ЕКОЛОГІЧНЕ ОПОДАТКУВАННЯ»

Розробник:
Лега О. В., професор кафедри обліку і оподаткування,
к.е.н., доцент

Полтава 2023 р.

Назва навчальної дисципліни	Екологічне оподаткування
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра обліку і оподаткування
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Лега Ольга Василівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування кабінет 6, деканат обліку та фінансів olga.lega@pdaa.edu.ua, o_lega@ukr.net https://www.pdau.edu.ua/people/lega-olga-vasylivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Попередні умови для вивчення дисципліни	Базові знання з дисциплін гуманітарного фундаментально-прикладного та фахового блоку
Заплановані результати навчання	
Мета вивчення навчальної дисципліни:	формування у здобувачів базових знань сутності екологічного оподаткування та податкової політики держави в сфері екології, її впливу на суспільство та набуття навичок практичного застосування отриманих знань в сфері екологічного оподаткування у майбутній професії.
Основні завдання навчальної дисципліни:	- вивчення етапів становлення і розвитку екологічного оподаткування, принципів та напрямків податкової політики України та країн ЄС в сфері екології, основних елементів екологічного податку, методики обчислення і сплати екологічного податку; - формування вмінь користування податковим законодавством та практичних навичок в обчисленні екологічного податку; свідомому відношенні до своїх функціональних обов'язків.
Компетентності: Загальні компетентності (ЗК):	ЗК10. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у професійній сфері. ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища, забезпечення та дотримання безпечних умов праці.
Результати навчання	РН5. Застосовувати для ефективної професійної діяльності гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання. РН13. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетентності.
Трудомісткість	Загальна кількість годин – 90. Кількість кредитів – 3. Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни	<p>Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.</p> <p>Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових</p>
	<p>завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist.</p> <p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо.</p> <p>Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf</p>
Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:	Презентації, словники

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Економічна сутність та цілі екологічного податку.	16	2	2	12
Тема 2. Розвиток екологічного оподаткування.	14	2	-	12
Тема 3. Сучасні умови екологічного оподаткування.	22	4	6	12
Тема 4. Екологічні аспекти інших загальнодержавних податків.	24	6	6	12
Тема 5. Європейський досвід екологічного оподаткування.	14	2	-	12
Усього годин	90	16	14	60

10. Форми контролю результатів навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Письмове виконання практичних завдань	Контрольна робота	Виконання завдань самостійної роботи	
PH5.	2,5	17,5	5	25	50
PH13.	2,5	17,5	5	25	50
Разом	5	35	10	50	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти

Опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	правильна обгрунтована відповідь за лекційним матеріалом свідчить про достатній рівень вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї компетентності для ефективної професійної діяльності
0,5	неточна відповідь за лекційним матеріалом свідчить про задовільний стан вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї компетентності для ефективної професійної діяльності
0	відсутність відповіді на поставлене питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання

Виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	проведені розрахунки свідчать про достатній рівень вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї компетентності для ефективної професійної діяльності
2,5	проведені розрахунки (з певними неточностями) свідчать про достатній рівень вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї компетентності для ефективної професійної діяльності

1	проведені розрахунки (з неточностями) свідчать про задовільний рівень вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї компетентності для ефективної професійної діяльності
0	відсутність виконаного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання

Контрольна робота

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	проведені розрахунки свідчать про достатній рівень вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї компетентності для ефективної професійної діяльності
2,5	проведені розрахунки (з певними неточностями) свідчать про достатній рівень вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї компетентності для ефективної професійної діяльності
1	проведені розрахунки (з неточностями) свідчать про задовільний рівень вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї
Кількість балів	Критерії оцінювання
	компетентності для ефективної професійної діяльності
0	відсутність виконаного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	проведені розрахунки свідчать про достатній рівень вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї компетентності для ефективної професійної діяльності
7	проведені розрахунки (з певними неточностями) свідчать про достатній рівень вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї компетентності для ефективної професійної діяльності
4	проведені розрахунки (з неточностями) свідчать про задовільний рівень вміння, застосовуючи гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання, здійснювати пошук та узагальнення інформації, формулювати висновки і рекомендації в межах своєї компетентності для ефективної професійної діяльності
0	відсутність виконаного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання

11. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин Лекції/ практичні заняття	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
		Опитування	Письмове виконання практичних завдань	Контрольна робота	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Економічна сутність та цілі екологічного податку.	2/2	1	5	-	10	16
Тема 2. Розвиток екологічного оподаткування.	2/-	1	-	-	10	11
Тема 3. Сучасні умови екологічного оподаткування.	4/6	1	15* (5/5/5)	5	10	31
Тема 4. Екологічні аспекти інших загальнодержавних податків.	6/6	1	15* (5/5/5)	5	10	31
Тема 5. Європейський досвід екологічного оподаткування.	2/-	1	-	-	10	11
Разом	16/14	5	35	10	50	100

Рекомендовані джерела інформації Основні

1. Булавинець В. М. Екологічне оподаткування як інструмент «зелених» фінансів. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8462>.
2. Іванов Ю. Б., Котляров Є. І. Податкова система. Екологічні податки: навч. посіб. Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. 148 с.
3. Канонішена-Коваленко К. Екологічний податок від А до Я. Київ: Фондація «Відкрите Суспільство», 2017. – 108 с.
4. Крисоватий А.І., Сидорович О.Ю. Основи оподаткування: навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. 234 с.
<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41458/1/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>.
5. Лега О. В., Бендас Ю. О. Екологічний податок: вітчизняний і зарубіжний досвід. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціальноорієнтованій системі управління підприємством*: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Полтава, 2018. С. 25 - 27.
6. Лега О.В., Овчаренко А.Ю. Становлення і розвиток екологічного оподаткування в Україні. *Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств*: тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. Дніпро

: ННІЕ, 2020. С. 120-125. URL:

http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8756/1/Екол_под_Овчаренко.pdf

7. Лега О. В., Яловега Л. В., Прийдак Т. Б. Екологічний податок: особливості обліку і оподаткування у контексті нормативно-правових змін // *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки*. Харків: «Міськдрук», ХНТУСГ, 2017. Вип. 185. – С. 231 - 242. 8. Матюха М. М. Облік і звітність в оподаткуванні: опорний конспект лекцій. К.: ДП «Вид.

дім «Персонал», 2018. 220 с. URL: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/oblik_zvitnist_2018.pdf

9. Нікола С.О. Гусєв А.О. Екологічне оподаткування як інструмент державного впливу на економіку природокористування. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020. № 4 (115). С. 108-111. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/4_2020/21.pdf.

10. Плахтій Т.Ф., Драчук В.Ю. Екологічний податок: порядок оподаткування та відображення в системі бухгалтерського обліку. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 5. С. 143 -158.

11. Податкова система : навч. посіб. / В. Л. Андрущенко, В. О. Осмятченко, Я. О. Ізмайлов, Т. В. Тучак [та ін.] ; Університет ДФС України. Ірпінь, 2020. 492 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні» ; т. 155). http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/123456789/6377/1/6549_IR.pdf

12. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI зі змінами і доповненнями / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2628-20>.

13. Податок і Net Zero: як порівняти політики екологічного оподаткування в окремих країнах? URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/2022/tax-and-net-zero-howdo-green-tax-policies-in-individual-countries-compare>

14. Сучек С. Екологічне оподаткування: європейський досвід та перспективи його застосування в українських реаліях. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 3. С. 85-92. 15. Томнюк Т. Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с. URL:

http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/nayka/monography/tomnjuk_2022.pdf

Допоміжні

1. Замула І.В. Бухгалтерський облік екологічної діяльності у забезпеченні стійкого розвитку економіки [Текст] : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2010. 440 с.

2. Лега О. В., Бурсова Т. Податкові та облікові аспекти справляння екологічного податку. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціальноорієнтованій системі управління підприємством* : Матеріали ІІ Всеукраїнської науковопрактичної конференції. Частина 1. Полтава, 2019. С. 46-49.

URL:http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/6566/1/Бурсова_т.pdf

3. Гнатишин Л. Б., Прокопишин О. С., Лега О.В. Екологічний облік як складова системи інформаційного забезпечення управління сільськогосподарським підприємством. *Обліковоаналітичне забезпечення інноваційного розвитку АПК*: колективна монографія / за заг. ред. Л. Б.

Гнатишин. Львів: Сполом, 2021. С. 128 – 148. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11460/1/Гнатишин_Прокопишин_Лега.pdf

4. Лега О.В., Камбулова О.В. Екологічний податок: зарубіжний досвід. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки*: Збірник наукових

статей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1. Дніпро: НМетАУ,

2020. С. 308-313. http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8763/1/Екол_под_заруб.pdf

5. Облік і звітність підприємств у системі оподаткування : навч. посіб. / М. І. Бондар, Л. Г. Ловінська, Н. М. Лисенко та ін. ; за заг. ред. М. І. Бондар, Н. М. Лисенко. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Акад. фін. управління, 2014. 585 с. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=451&num=9

6. Податкова система: навч. посіб. / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Х.: Діса плюс, 2019. 402

с. <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Podatкова-systema-navchal-nyy-posibnyk.pdf>

7. Самусевич Я.В., Солодуха М.В., Теницька І.А. Дослідження впливу екологічних податків на показники сталого розвитку суспільства. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск № 13. С. 938345. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/158.pdf

8. Свиноус І.В., Гаврик О.Ю., Хомовий С.М., Хомяк Н.В., Заболотний В.С., Свиноус Н.І. Екологічний облік і аудит. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійного вивчення дисципліни здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність 071 «Облік і оподаткування» / Біла Церква, 2021. 55 с

9. Свиноус І. В., Слободенюк О. І., Присяжнюк Н. М., Гаврик О. Ю., Соколовський В. О. Теоретичні засади розвитку екологічного обліку. *Агросвіт*. 2021. № 15. С. 20–28.

DOI: [10.32702/2306-6792.2021.15.20](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.15.20)

Інформаційні ресурси

<http://sfs.gov.ua> – офіційний портал Державної фіскальної служби.

<http://www.rada.gov.ua/> - сайт Верховної Ради України